

Informacinis laiškas apie ekologinį žemės ūkį Centrinėje bei Rytų Europoje

NR 28

GRUODIS 2010

Avalon

Kaimo plėtros skatinimas
pažeidžiamose žemės ūkio
srityse

Tel:

+31 (0)515 331955

Faksas:

+31 (0)515 331980

office@avalon.nl

www.avalon.nl

EkoConnect

Tarptautinės ekologinio
žemės
ūkio centras Centrinėje
bei Rytų Europoje

Telefonas : +49 (0) 351-
20 66 172

Faksas : +49 (0) 351-20
66 174

info@ekoconnect.org

www.ekoconnect.org

Gerbiami skaitytojai,

Mums džiugu pristatyti Jums paskutinį šių metų informacinį laišką. Šiais metais mes stengėmės jį pagerinti. Dabar informacinis laiškas turi straipsnių su atvaizdais bei į turinį įtrauktą naršyklės nuorodą. Tuo pačiu mūsų abonentų skaičius vis didėja, iš kurių daugelis siunčia mums pastabas bei teigiamus atsiliepimus. Maždaug 12.000 abonentų apie 60 šalių regione reguliariai gauna mūsų 10 kalbų leidinį. Kviečiame ir Jus toliau rekomenduoti šį informacinį laišką arba siųsti mums informaciją apie platinimo galimybes. Tuo pačiu mes nuoširdžiai dėkojame visiems vertėjams, rėmėjams bei straipsnių autoriams kurių pastangos remia leidinio sėkmę.

Artėja žiemos šventės ir mes linkime Jums Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų metų. Mes tikimės, jog ir Naujųjų metų eigoje palaikysime su Jumis ryšius ir galėsime Jums toliau teikti svarbią informaciją apie ekologinį žemės ūkį.

Šis mūsų informacinis laiškas iš tiesų turi daug teigiamų naujienų. Daugelyje šalių neseniai pradėtos ekologinio žemės ūkio srities pavyzdinės iniciatyvos: Turkijoje, vieno regiono plote, vystomas vyriausybės remiamas ekologinio žemės ūkio projektas; Bulgarijoje, olandų organizacijų "Avalon" ir "Arka" įgyvendinamas specialus gamtos apsaugos projektas "Rhodopes" rajone; Vengrijoje aktyvistai nori skatinti regioninių ekologiškų maisto prekių platinimą. Visose pakopose vyksta veiksmas, siekiant, kad mūsų pasaulis kasmet taptų ekologiškesnis.

Tikimės, kad Jums patiks skaityti mūsų straipsnius,

Vertimas iš vokiečių kalbos: Rūta Porwoll

* * * * *

Turinys:

- [1. Turkija planuoja plėsti ekologinį ūkininkavimą Pietryčių Anatolijoje](#)
- [3. Biodinaminio žemės ūkio judėjimas Rusijoje](#)
- [4. Ekologiško maisto suasmėninimas: maisto grandinės asmeninis pažinimas](#)
- [5. Įvairiapusė nauda Bulgarijos Rodopų kalnams](#)
- [6. Žieminiai žirniai ir žieminės pupelės ekologiniame ūkininkavime](#)
- [7. Ūkininkai iš Baltarusijos demonstruoja ekologinių bulvių gavybą](#)
- [8. Vietinės produkcijos vartojimas siekiant globalių pokyčių Vengrijoje.](#)
- [9. Ateinantys renginiai](#)

1. Turkija planuoja plėsti ekologinį ūkininkavimą Pietryčių Anatolijoje

Turkijos ministras pirmininkas Pietryčių Anatolijoje iniciavo projektą, kurio tikslas plėsti ekologinį ūkininkavimą šioje šalyje. Pastačius naują didelę užtvanką Ataturke prie Eufrato, drėkinamos žemės plotas šiame regione padidės nuo dabartinio dydžio 340 000 ha iki daugiau nei milijono

Medvilnė yra pagrindinė kultūra šioje šalies dalyje. Dėl intensyvaus įprastinio ūkininkavimo tikėtina, jog yra suprastėjęs dirvožemio derlingumas. Geri dirvožemiai yra kapitalas šio regiono, kuris yra žinomas kaip Mesopotamija ir laikomas žemės ūkio lopšiu. Siekiant užtikrinti, kad šis turtas išliktų Turkijos vyriausybė yra įsipareigojusi kurti institucinę sistemą, kuri skatintų kuo daugiau ūkininkų pereiti prie ekologinio ūkininkavimo. Ekologinio žemės ūkio projektas „Cluster“ apima devynias provincijas, esančias prie Sirijos sienos, vadinamas GAP regionu (išvertus iš turkų kalbos GAP – Pietryčių Anatolijos projektas). GAP – tai logotipas leidžiantis atpažinti ekologinius produktus, kurie buvo užauginti derlinguose saulėtuose dirvožemiuose, tai skatintų neturtingo Turkijos regiono vystymąsi.

Vertingą ekologinę grandinę galima kurti keliomis kryptimis: ekologinė medvilnė (Turkijos drabužių pramonei), pomidorai (saulėje džiovintų pomidorų, pomidorų pastos rinkai), taip pat aliejinių augalų sėklų, pistacijų ir migdolų gavyba (Europos ir JAV rinkai). Kadangi, ypač Arabijos pusiasalyje, ekologiškų maisto produktų paklausa auga, iš GAP regiono būtų galima pristatyti šviežius ekologiškus vaisius, daržoves, ypač gyvūninės kilmės produktus.

Turkijai ekologinė žemdirbystė nėra naujiena, dauguma ekologinių lazdyno riešutų, razinų, džiovintų abrikosų, figų ir ankštinių augalų, kurie yra perdirbami Europoje yra kilę iš Turkijos. Ekologiški obuoliai Turkijoje ilgą laiką dominavo, kol jų nepakeitė medvilnė. Šiandien Turkijoje ekologiškai dirbamas plotas užima iki 200 000 ha, ekologiškai ūkininkaujančių skaičius siekia 350 000 ūkių. Nuo 2004 m. gruodžio Turkijoje ėmė galioti ekologinio žemės ūkio įstatymas, reglamentuojantis eksporto į ES supaprastinimą. Šalis pastaruoju metu padarė ženklia pažangą lyginant su kitomis trečiosiomis ES šalimis. Kovai prieš GMO Turkijoje yra dvi aktyvios eko sąjungos: „ETO“ ir „Bugday“ bei didelė visuomenės pagalba.

GAP regione ekologiškai dirbama žemė sudaro tik 10 000 ha ploto, kuriame ūkininkauja maždaug 220 ūkininkų. Tačiau atsivėrus rinkos galimybėms bei užtikrinus finansinę paramą pereinamuoju laikotarpiu tikimasi tolimesnio augimo. Perspektyvūs ūkininkai, kurie ieško naujų nišų, šalies didžiavimasis sena ūkininkavimo tradicija suteikia galimybę šį ketinimą įgyvendinti.

Autorius: Christoph Arndt

Vertė: Zita Šidlauskaitė

* * * * *

2. Pirmųjų mokslo metų pradžia su sveikais ekologiškais pusryčiais: pavyzdys iš Berlyno

Daugelis šeimų pirmą kartą susiduria su ekologinio žemės ūkio maisto gaminiais: 47 regioninės iniciatyvos, Vokietijoje ir Austrijoje, skatina sveikus ekologiškus pusryčius pirmokams. Tūkstančiai savanorių, maisto gaminių, transporto bei reikmenų rėmėjai pasirūpino, kad dėžės su ekologiška duona pirmą mokyklos dieną būtų pristatytos mokykloms. Ši duona, tai regiono teikėjams svarbus savo ekologiškų produktų pristatymo pamatas bei sveiko maitinimosi būdo paramos pavyzdys moksleiviams. Viena iš dalyvių praneša iš Berlyno:

Photo: Christian Lietzmann

Išvykimas iš Drezdeno automobiliu 6:30 ryte. Vyresnio amžiaus pora, kuri mus paėmė iki Berlyno (2 valandos kelio automobiliu), buvo taip sužavėta šia iniciatyva, jog nuvežė mus iki pat "Terra" ekologiškų produktų įmonės vartų, kur buvo suplanuotas ekologiškų gaminių didmenininkų renginys. Kai atvykome, "Terra" tuščio sandėlio patalpose jau buvo išstatyti šimtai stalų, o

produktų paletės jau laukė būti supakuotos. Po kelių "Terra" vadybininko Meinardo Šmito (Meinrad Schmitt) įžanginių žodžių, mums buvo paaiškinti tolimesni veiksmai. Mums reikėjo pakuoti griežtai pagal pateiktą pakavimo sąrašą, tam, kad kiekvienas vaikas gautų tokį patį gaminių kiekį. Vieni pakavo duonos riekius, kiti pildė dėžes. Prie vieno stalo nuo 6 iki 8 žmonių, kiekvienas dėjo į dėžutę po vieną gaminį: pirma duoną, paskui sultis, toliau morką... "UPS" darbuotojai žaibiškai surinko kartono dėžes su ryškiai geltonomis dėžutėmis, užklajavo jas, pažymėjo adresais ir sunėšė į automobilį. Visa salė buvo pilna zujančių žmonių, kurie sparčiai pakavo, kalbėjosi ir skubėjo atsinešti naujas dėžes, dėžutes bei produktus iš įvairių pakavimo taškų. Laikas lėkte lėkė ir kas pora valandų buvo garsiai pranešamas jau supakuotų dėžučių skaičius. Iki vidurdienio dauguma stalų jau buvo tušti, o dar pakuotės laukiančių produktų liko visai mažai. Ekologiškų gaminių maisto teikėjo įmonė suorganizavo mums visiems pietus, o jau popietės 3 valandą mes supakavome paskutinius pusryčių dėžutes. Nepaisant daug darbo, dalyviai buvo labai draugiški ir šnekino vienas kitą. Mes suspėjome į automobilį ketvirtai valandai, nuvežusį mus atgal į Drezdeną ir nors buvome pavargę, bet jautėmės esą laimingi, nes galėjome padėti, remiant sveiko ekologiško maisto idėją mokyklose.

Faktai: 2010-ųjų rugpjūčio 30 d., beveik 1000 Berlyno bei Brandenburgo pradinė mokyklų ir jų 53000 pirmokų buvo aprūpinti pusryčių dėžutėmis. Daugelis vietinių įžymybių ir politikų dalyvavo renginio metu. Apie 45 įmonių iš Berlyno ir apylinkių finansavo renginį 350.000 € ir 600 savanorių, dauguma įmonių darbuotojai bei neoficialūs asmenys atvyko padėti pakuoti. Galingomis logistikos pastangomis "UPS" darbuotojai pasistengė, kad teisinga dėžių suma laiku pasiektų Berlyno ir Brandenburgo mokyklas. Pačios dėžutės taip pat buvo finansuotos remėjų į kurias priklausė: šviežia duona, viena morka, įvairių rūšių arbata, sultys, skirtingi gaminiai duonai užtepti, džiovinti vaisiai ir sausų pusryčių dribsniai. Tėveliams vaikai gavo, informacinę brošiūrą apie šią iniciatyvą, ekologiškų gaminių apsipirkimo galimybes savo rajone bei ekologiško vieno litro pieno kuponus. Pastarųjų metų patirtis rodo, kad net tėvai, kurie niekada neturėjo nieko bendra su ekologiškais produktais, aplankė sveiko maisto parduotuvę atsiimant litrą pieno. Nuo pirmos ekologiškos duonos dėžučių kampanijos 2002 m., kasmet atsiranda vis daugiau naujų iniciatyvų. Tokios iniciatyvos kuriamos taip pat ir Austrijoje, o užklausa apie tolimesnes galimybes atkeliaavo ir iš kitų šalių organizacijų, pavyzdžiui Lenkijos.

www.bio-brotbox.de , www.terra-natur.com/unternehmen/biobrotbox_presse.php

Autorius: Inka Sachse, EkoConnect

Vertimas iš vokiečių kalbos: Rūta Porwoll

* * * * *

3. Biodinaminio žemės ūkio judėjimas Rusijoje

Jau beveik 100 metų Vakarų Europoje yra žinomi biodinaminiai žemės ūkio principai. TSRS buvo uždrausta viskas kas susiję antroposofija bei Rudolfo Štainerio vardu. Todėl Rusijoje biodinaminis ūkininkavimas ėmė plėtotis tik po Sovietų Sąjungos žlugimo. Dabar šis judėjimas yra ankstyvoje vystymosi stadijoje ir, nors kai kurie ūkininkai jau gamina biodinaminis produktus, jų aptinkama retai parduotuvėse lentynose.

Biodinaminio ūkininkavimo skatinimas prasidėjo Kanados vokiečio Bernardo Hako iniciatyva, kuris glaudžiai bendradarbiavo su Maria Tun. M. Tun yra autorė specialaus kalendoriaus, skirto biodinaminiam ūkininkavimui. 1992 m., B. Hakas Bolotovo kaime (apie 150 km nuo Maskvos) ėmė kurti 100 ha ploto biodinaminį ūkį, tokiu būdu skleisdamas biodinaminį ūkininkavimą. Orientuojantis į biodinaminis principus buvo pradėta pieno, pieno produktų, grūdų, duonos ir daržovių gavyba. Kai kurie kiti Vokietijos aktyvistai ten įsikūrė su tikslu toliau plėsti šį judėjimą, kad po kurio laiko vietinės bendruomenės bei mokyklos galėtų pačios rūpintis savo pasiekimais. Tačiau, prieš vienerius metus, dėl kai kurių administracinių priežasčių paskutinis ūkio vadybininkas Markas Šumacheris išvyko iš Bolotovo. Šiandien jis gyvena Mordovijos Respublikoje, maždaug 700 km nuo Maskvos, netoli Nižnij Novgorodo. Ūkis, kurį jis dabar prižiūri,

ūkininkauja ekologiškai ir ateinančiais metais planuoja pirkti daugiau žemės ūkų laikymui ir užsiimti biodinaminį pieno produktų gavyba, kurie bus skirti Maskvos rinkai.

Kitas ryškus biodinaminio ūkininkavimo plėtros pavyzdys yra Tučylinų šeima, gyvenanti Sibire, netoli Irkutsko. Ši šeima vykdo veiklą „Harmonijos“ draugijoje, kurioje jie teikia informaciją apie biodinaminį ūkininkavimą, leidžia internetinį žurnalą, ruošia pardavimui biodinaminis preaparatus, sėklas, taip pat atidarė nedidelę internetinę parduotuvę, joje galima užsisakyti rankų gamybos kosmetikos, vaistažolių arbatos bei džiovintų prieskonių. www.biodynamics-sib.narod.ru

Nuo 1995 m. panašia veikla užsiima Sankt Peterburge esanti ne pelno organizacija „Biodinamika“, kurios vykdančioji direktorė yra Irina Beljakova. Pagrindinės organizacijos užduotys – toliau plėsti biodinaminį žemės ūkį, skatinti vietos valdžios lobizmą, šviesti ūkininkus ir moksleivius. Kasmet „Biodinamika“ rengia 5 dienų nacionalinius seminarus, į kuriuos atvyksta daug aktyvistų, galinčių supažindinti naujokus su biodinamine filosofija, pasidalinti praktinėmis ir teorinėmis žiniomis. Jų planas yra sukurti mokyklą, kurioje jie galėtų reguliariai organizuoti seminarus ir teikti paramą ūkininkams. www.biodinamika.narod.ru

Sėkmingiausiai gamybos projektą užbaigė bendrovė „Tul'sky Zveroboy“. Nuo 2007 m. šis ūkis turi ekologinio ūkio sertifikatą, o pernai žalių kultūrų auginimui ėmė naudoti biodinaminis preaparatus. Visus produktus galima užsisakyti Maskvoje adresu: www.gor-polyana.ru

Tačiau bendras biodinaminiam ūkininkavimui naudojamas plotas Rusijoje nėra didelis, tik apie 300 ha.

Ne pelno organizacija „Agrosophie“, esanti Maskvos regione, atlieka labai svarbų vaidmenį skatinant biodinaminį žemės ūkį Rusijoje. Jos dėka kuriami biodinaminiai ūkininkų tinklai, konsultuojami ūkininkai norintys pereiti prie biodinaminio ūkininkavimo, vykdomi gamybos, perdirbimo bei paskirstymo projektai. „Agrosophie“ įvedė Demetra standartus Rusijoje, taip pat vykdo organinio ir biodinaminio žemės ūkio teisinės sistemos vystymąsi. www.biodynamic.ru/ru/agrosophia.

„Agrosophie“ taipogi yra IFOAM narė.

Rusijoje ūkiai taip pat gali būti sertifikuojami kaip biodinaminiai. Už sertifikavimą yra atsakinga ekologinio valdymo bendrovė „Eco-Control“ www.eco-control.ru

Autorė: Katja Bykova, „EkoConnect“

Vertė: Zita Šidlauskaitė

* * * * *

4. Ekologiško maisto suasmeninimas: maisto grandinės asmeninis pažinimas

Prekybos centruose mes galime rasti ekologiškų moliūgo sėklų iš Kinijos ir ekologiškų pipirų iš Egipto. Vartotojai tampa vis labiau ir labiau sąmoningi apie atstumą, kurį maisto produktai turi įveikti prieš pasiekdami mus bei anglies dvideginio kiekį, išskiriamą gaminant šią produkciją. Taigi iškyla klausimas ar produktai atkeliaujantys iš taip toli yra vis dar verti pasitikėjimo? To pasekoje, vis daugiau vartotojų domina tiesioginis ryšis su ūkininku.

Source: European Commission

Tik nedidelis procentas visų produktų yra parduodamas tiesiogiai iš gamintojo vartotojui. Ir ne kiekvienas ūkis gali sau leisti turėti atskirą įmonės ženklą. Taigi kokie yra kiti būdai susieti gamintoją su galutiniu jų produktų vartotoju ekologiškų prekių parduotuvėse bei prekybos centruose? Tiesioginė sąsąja gali būti sukurta tiesiog pateikiant ūkininko vardą ir adresą ant lentynos greta jo produktų, pridėdant paprastą etiketę ant pakuotės, nurodančią vietinio gamintojo firmos ženklą ir adresą, arba sukuriant atskirą pakuotę su ūkininko nuotrauka ar kodu, kurį galima būtų identifikuoti internete. Štai keli pavyzdžiai:

Kornbauern (grūdų ūkininkai):

Kiekvienas produktas atspindi vietinį ūkininką ar perdirbėją iš Vokietijos ekologijos asociacijos Bioland. Jie atpažįstami iš juodai baltų nuotraukų ant makaronų ar dribsnių pakuočių, taip pat jie pristato save ir savo produkciją internetiniuose regionų puslapiuose, daugiausia pietų Vokietijoje.

Ei.Q. (Egg.Q.) – Iš šeimų – šeimoms. Ši schema pritaikyta šeimų ūkiams, tiekiantiems ekologinius kiaušinius ir dirbantiems pagal griežtas Bioland rekomendacijas. Kiekvienoje kiaušinių pakuotėje galima rasti kortelę su gamintojo lankymo valandomis. Sukurtame profesionaliame interneto puslapyje kiekviena šeima pateikia trumpą prisistatymą ir nuotrauką, taip pat kviečia visus aplankyti jų ūkį. Sistema suteikia priimtina kainą bei remia visuomenines narių asociacijas. Ši iniciatyva yra palaikoma Bioland ir marketingo kompanijos. Jie aiškiai ir suprantamai pateikia visą informaciją vartotojams ir suteikia progą paremti ekologinius šeimų ūkius.

Bio mit Gesicht (ekologiškas su veidu) – tai kokybės programa, inicijuota Vokietijos ūkininkų asociacijos Naturland, vietinių prekybininkų „tegut“ ir „Feneberg“, drauge su tyrimų institutu FiBL iš Šveicarijos. Įvedęs specialų kodą nuo pakuotės, vartotojas internete gali identifikuoti produkto gamintoją ar perdirbėją. Yra netgi įmanoma aplankyti gamintoją virtualioje aplinkoje: pamatyti kas ten dirba, pagal kokias rekomendacijas bei sužinoti daugybę kitų detalių apie ūkį. Taip pat galima gauti daugiau informacijos apie skirtingus produktus, rasti jų receptų bei vartotojas skatinamas palikti asmeninius komentarus. Produktų su šiomis ypatingomis etiketėmis galima įsigyti tegut, Feneberg ir kai kuriose ekologiškų prekių parduotuvėse.

Ekologiškų Ūkininkų Asociacijos parduotuvė Latvijoje (LBLA): asociacijos nariai yra visi vietiniai tiekėjai, taigi net jei perdirbtas produktas nėra sertifikuotas, dėl ekologiškų pažymėjimų išdavimo infrastruktūros trūkumo, vartotojas gali būti ramus, kad šis produktas pagamintas iš atestuatų ekologiškų neapdirbtų medžiagų. Šios parduotuvės asortimente tiek švieži, tiek sausi vietinių gamintojų produktai. Informaciją apie gamintoją galima rasti ant pakuotės arba internetiniame Ūkininkų Asociacijos puslapyje.

(Šaltiniai: www.kornbauern.de, www.ei-q.com, www.bio-mit-gesicht.de, www.ekoprodukti.lv).

Autoriai: Inka Sachse, EkoConnect

Vertimas iš anglų kalbos: Inga Striškaitė

* * * * *

5. Įvairiapusė nauda Bulgarijos Rodopų kalnams

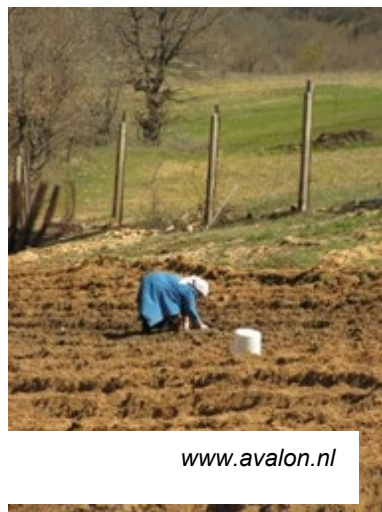
Įspūdingoje Bulgarijos Rodopų kalnų gamtos zonoje, kur yra keistos formos uolų bei gilių kanjonų, olandų bendruomenės Avalon ir Ark įgyvendina specialų projektą, kuriame didelis vaidmuo atitenka sinergijai. Tai yra trijų komponentų - organinės žemdirbystės, ekologinio turizmo bei gamtos vadybos – sinergija. Visi komponentai yra vienodai reikšmingi, dėl to realiai gali būti pasiekta „dviguba pergalė“.

Rytų Rodopų regionui yra būdinga nepaliesta gamta ir labai draugiški žmonės. Tačiau regionas labai kenčia nuo skurdo. Vietiniai ūkininkai atsisako žemės plotų Rytų Rodopuose naudojimo, nes milžiniškos, kadaise labai derlingos pievos dabar degraduoja dėl pernelyg intensyvaus ganymo. Intensyvus žolėdžių ganymas neleidžia augalijai tinkamai atsigauti. 2009 m. kompanijos Avalon ir Ark pradėjo projektą, skirtą regiono ekonomikai atgaivinti, kurio tikslai yra kova su skurdu, regiono apleidimo proceso sustabdymas, ganymo krūvio sumažinimas bei tvaraus žemės ūkio ir turizmo skatinimas.

Rytinėje Rodopų dalyje projekte dalyvauja ūkininkai, verslininkai, dirbantys turizmo sferoje, piemenys bei gamtos apsaugos organizacijos. Vietiniai projekto ekspertai remia juos bei jų pastagas tobulinti ir plėsti savo veiklą. Bulgarijoje Ark ir Avalon įkūrė nacionalinę projekto grupę. Jos veiklos tikslas yra tolimesnis trijų aspektų komponentų tyrimas ir sinergijos optimizavimas. Pavyzdžiui, atrinktiesiems ūkininkams ir (potencialiems) turizmo srityje dirbantiems verslininkams yra suteikiama galimybė lankyti anglų kalbos kursus, o ūkininkai yra mokomi ekologinės gamybos technologijų.

Projektai ir veikla

Yra tiriamos ekologiško maisto grandinės (nuo lauko iki stalo) vystymo galimybės, ūkininkai yra skatinami atidaryti savo ūkiuose turgelius ar parduotuves. Be to, projekto grupė padeda ieškoti lėšų naujoms veikloms, pavyzdžiui paramos naujoms gamtą tausojančioms turizmo rūšims. Papildomai yra

www.avalon.nl

remiamas nykstančių naudingų gyvūnų rūšių apgyvendinimas teritorijose, kuris reikalingas tam, kad pusiau atviri kraštovaizdžiai neapaugtų tankiais miškais. Taip vadinami pusiau atviri kraštovaizdžiai turi ypatingą ekologinę vertę, nes jie yra labai plataus spektro laukinės floros ir faunos egzistavimo pagrindas. Tai yra vienas iš kraštovaizdžių Europoje, kuriam yra būdinga labai didelė biologinė įvairovė.

Ilgalaikė projekto sėkmė iš esmės priklauso nuo regiono ekonominio vystymosi. Ekonominis vystymasis yra palaikomas, iš vienos pusės, ekologiškų produktų prekyba, iš kitos pusės - turistų skatinimu aplankyti šį nuostabų, natūraliai išlaikytą regioną. Todėl yra svarbu, kad visos projekto veiklos sritys būtų sujungtos į aiškų komunikacinį planą: būtų sudarytas elektroninis puslapis bei sukurti žemėlapiai, kurie paaiškintų visus projekto aspektus ir potencialūs lankytojai galėtų lengvai rasti visas pagrindines, šiame regione dėmesio vertas vietas. Regione yra ieškoma dalyvaujančių ūkių, motelių (bed&breakfast), atrakcijų turistams ir pan. Yra siekiama, kad projektas būtų išvystytas iki tokio lygio, kad susidarytų aiškiai atpažįstamas „patirties konceptas“ (pavyzdžiui, prekinis ženklas), kurio pavadinimas ir logotipas sujungtų visus dalyvius.

Autorė: Linda Huisman, Avalon

Vertimas iš anglų kalbos: Sofja Klokatova

6. Žieminiai žirniai ir žieminės pupelės ekologiniame ūkininkavime

Pastaraisiais metais Europoje mažėja ankštinių augalų auginimo apimtys. Dominuojančios vasarinės žirnių ir pupelių rūšys labai kenčia nuo piktžolių bei pavasario sausros. Iki šiol žieminės rūšys Europoje yra auginamos gana retai. Kaip priežastis galima paminėti nepakankamai šaltas žiemas bei pirmenybės teikimas kitiems pasėliams. Tačiau žiemai atsparių ankštinių auginimas turi daug privalumų: augalai yra gera apsauga nuo dirvožemio erozijos, sumažina dirvos išplovimo pavojų bei yra efektyvi priemonė piktžolėms kontroliuoti. Be to, žieminės rūšys turi didesnį derliaus potencialą negu vasarinės, ypač jeigu pavasaris yra sausas.

SP Veres

Vokietijos Kaselio universitete buvo ištirta, ar įvairios žieminų žirnių rūšys iš genų banko tinka naudojimui ekologiniame žemdirbystėje. Vokietijoje žieminiai žirniai nedideliais kiekiais buvo auginami praėjusio šimtmečio pirmoje pusėje, tačiau vėliau beveik išnyko iš Vokietijos laukų. Tyrimų metu paaiškėjo, jog Italijoje įregistruota EFB 33 rūšis yra pakankamai atspari žiemai. Šios žieminų žirnių rūšies biomasės delius sudaro 6t/ha (gryni žirniai). Augalas gali būti naudojamas kaip žaliasis pašaras, silosas arba biodujoms gaminti. Jeigu EFB 33 kultūra yra auginama grūdams, yra rekomenduojama ją sodinti kartu su palaikančia pasėlių kultūra. Kaip palaikančios kultūros tinka rugiai ir kvietrugiai. Tuomet yra gaunama 2-4t/ha grūdų. Priklausomai nuo vandens tiekimo, per metus galima surinkti net du derlius: žieminiai žirniai yra sėjami rugsėjo viduryje ir pjaunami gegužės viduryje. Laukose, kur augo žieminiai žirniai, beveik nėra piktžolių, dėl to galima į tas ražienas iš karto sėti kukurūzą.

Žieminų pupelių auginimas yra labiau komplikotas. Vokietijoje yra auginama tik viena rūšis - Hiverna. Ji yra atspari tik iki -10°C šalčiui. Eksperimentai Saksonijoje parodė, kad dėl palyginti didelio tanino lygio žieminės pupelės gali būti naudojamos tik kaip pašarai atrajotojams. Tačiau tais metais, kada pavasarį yra sėjama pavėluotai ir vasaros yra labai sausos, žieminės pupelės duos didesnį derlių negu vasarinės kultūros. Žieminės pupelės reikalauja daug vandens, dėl to būtų tikslinga išnaudoti žiemos drėgmę. Klimatui besikeičiant tai tampa vis svarbiau. Daugiau informacijos galima rasti čia (vokiečių kalba) ir pas Werner Vogt-Kaute, asociacija Naturland.

Autorius: Christoph Arndt, EkoConnect e.V.

Vertimas iš vokiečių kalbos: Sofja Klokatova

* * * * *

7. Ūkininkai iš Baltarusijos demonstruoja ekologinių bulvių gavybą

Bulvės yra svarbi daržovė Baltarusijoje: bulvių suvartojimas vienam gyventojui yra vienas didžiausių pasaulyje. Be to Baltarusija yra viena pagrindinių bulvių tiekėjų Rusijai.

Auginamos bulvės yra svarbus pajamų šaltinis, ypač keletui privačių ūkininkų, kurie didelę dalį produkcijos tiekia Rusijos rinkai. Taip pat yra nemažai hektarų ariamos ir ekologiškai sertifikuotos žemės.

2010 m. „EkoConnect“ subūrė keturiolikos ūkininkų ir ūkių valdytojų grupę vizitui pas ekologinių bulvių augintojus Šiaurės Vokietijoje: Bauchhof (Demeter ūkis) ir Gut Orsen (Bio ūkis), taipogi aplankė didžiausią bulvių parodą, vienijančią Europos bulvių augintojus. Parodą remia „Avalon“ ir „Bosch“ fondai. Joje ūkininkai galėjo geriau suvokti ekologinio ūkininkavimo reikšmę, kad ekologiškai auginamos bulvės neš didesnę derlių, nei auginamos įprastai.

Boris Voelkel

Autorius: Christoph Arndt, EkoConnect

Vertė Zita Šidlauskaitė

* * * * *

8. Vietinės produkcijos vartojimas siekiant globalių pokyčių Vengrijoje.

Spalio 10-ą dieną Vengrijoje prasidėjo ypatinga dieta. Dieta įtakota sutuoktinių poros iš Kanados, kurie nusprendė siekti globalių pokyčių skatindami vietinės produkcijos vartojimą. Dieta buvo pavadinta – *100 milijų dieta* ir ji truko ištisus metus. Vengrijoje šis projektas įgavo *50 kilometrų dietos* pavadinimą ir truks vieną mėnesį.

Dietos koncepcija yra labai paprasta: dalyvis sutinka pirkti produktus iš vietinių gamintojų, kurie gyvena 50 kilometrų spinduliu nuo jo namų. Kodėl šios iniciatyvos dalyviai mano, kad tai gera mintis?

Visų pirma, tai ryškiai sumažina Co2 išskyrimą, nes produktai nebeturi keliauti šimtus kilometrų iki galutinio vartotojo. Antra, keliomis tonomis sumažės išmetamų šiukšlių kiekis, nes nebereikia produktų siųsti ir jie gali pasiekti vartotoją be papildomų įpakavimo medžiagų. Taip pat, vartojant sezoninį maistą, į organizmą patenka daug mažiau chemikalų, kadangi produktai neturi būti atsparūs ilgam transportavimo laikui. Ir galiausiai, žmogus dalyvaudamas šioje dietoje, paremia smulkų vietinį gamintoją ir padeda jam konkuruoti su didžiųjų prekybos centrų tinklais.

Taigi dalyvavimas 50 kilometrų dietoje reiškia, kad tuo pat metu galite būti ir sveikesni ir ekologiškai sąmoningi. Dieta leidžia pasirinkti tarp trijų dalyvavimo pakopų – pradedančiojo, vidutinio lygio ir pažengusiojo – taigi kiekvienas gali pasirinkti koku mastu jis norėtų pritaikyti šią dietą sau. Ir juk galiausiai, šios iniciatyvos pagrindinis tikslas yra pakeisti mūsų apsipirkimo ypatumus, įtraukiant į juos daugiau sezoninių ir vietinių produktų. Projekto dalyviai gali pasidalinti savo patirtimi čia - <http://messzelato.hu/50km/?lang=en>.

www.messzelato.hu

Autorius: Zsófia Pihál

Vertimas iš anglų kalbos: Inga Striškaitė

* * * * *

Aukos nukentėjusiems nuo nuodingo raudonojo dumblo išsiliejimo katastrofos Vengrijoje.

Mieli skaitytojai, tikriausiai dauguma jūsų girdėjote apie nuodingo raudonojo dumblo išsiliejimo katastrofą Vengrijoje spalio 5-ą dieną, šiais 2010 metais. Šis incidentas pražudė ištisas gyvenvietes ir paveikė tūkstančių žmonių gyvenimus. Visos srities atkūrimas ir katastrofos padarinių likvidavimas reikalauja milžiniškų tiek visuomenės tiek valdžios pastangų. Daugiau infomarcijos apie šią nelaimę ir kaip galite padėti Vengrijai, įskaitant aukojimus, galite rasti spausdami šias nuorodas:

http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselet/JP/en/en_Hirek/Szamlaszam_en.htm

<http://www.segelyszervezet.hu/>

9. Ateinantys renginiai

Data	Renginys	Vieta	Tema	Kontaktai
24.11.- 25.11. 2010	Tarptautinė konferencija "Žemės ūkio bio-įvairovės išsaugojimas ir nuoseklus plėtojimas."	Tbilisi, Gruzija	Konferencijoje veiks trys padaliniai: žemės ūkio bio-įvairovė, nano-, agrobio-, ir IT technologijos; maisto patikimumas ir sauga; ekologiniai, ekonominiai ir energijos sektoriaus sunkumai vystant žemės ūkį.	www.gsau.edu.ge
25.11.- 04.12. 2010	Gamtinė žemdirbystė Projekto sertifikacijos kursas	Stambulas, Turkija	Bill Mollison ir Geoff Lawton išdėstys gamtinės žemdirbystės teoriją ir supažindins su visais reikalingais aspektais norint pilnai išmanyti šį projektą.	www.permacultureturkey.org/en/
04.12.- 05.12. 2010	Nacionalinė konferencija dėl genetiškai nemodifikuotų regionų ir veiklos sričių.	Leipcigas, Vokietija	Strateginis planavimas ir veiksmų iniciatyvos 2011 metams.	www.abl-ev.de/aktuelles.html
07.12. 2010	Bitininkų susitikimas – ekologiškos bitininkystės ir žali-osios genetikos susidūrimas.	Neustadt miestas, Vokietija	Svarstomos problemos dėl genetiškai modifikuotų/užterštų sėklų ir atsargumo priemonės bei leidimai būtini jų koegzistencijai.	www.oeko-komp.de
16.02.- 19.02. 2011	BioFach 2011	Niurnbergas, Vokietija	Pasaulinė ekologinių produktų prekybos mugė tiekėjams ir visiems besidomintiems ekologija.	www.biofach.de
26.05.- 27.05. 2011	Ekologinio Marketingo Forumas 2011	Varšuva, Lenkija	Ekologinio Marketingo Forumas – tai svarbiausias tarptautinis susitikimas svarstant Ekologišką Rinką bei Ekologiškų produktų ir žaliavų apdorojimą bei marketingą Centrinėje ir Rytų Europoje. Konferenciją papildys paroda, ekskursijos bei komercinių partnerių pakyla.	www.organic-marketing-forum.org

* * * * *

Leškoti ir rasti:

Vertėjų savanorių dėka mūsų infolaiškus skaito daugiau nei 9000 skaitytojų. Norėdami sustiprinti mūsų komandą ieškome daugiau vertėjų savanorių raštu iš vokiečių/anglų į lietuvių kalbas. Prašome kreiptis šiuo adresu: redaktion@ekoconnect.org

Avalonas yra tarptautinė ne pelno organizacija Olandijoje ir aktyviai remia ekologišką žemės ūkį. Avalonas padeda kaimams Vidurio ir Rytų Europos regionuose ir tuo pačiu teikia paramą atstatant ilgalaikę kaimo visuomenę. Tokiu būdu mes padedame gamtai ir aplinkai, remiame socialines sąlygas ir vietinę ekonomiką, visada artimai bendradarbiaujame su vietinėmis organizacijomis, parapijomis, ūkininkais, įstaigomis ir t.t.

Avalono tinklas

Vienas pagrindinių mūsų tikslų yra informuojant ir diskutuojant apie ekologinį žemės ūkį ir gamtos apsaugą suburti organizacijas, vyriausybes, universitetus ir ekspertus. Žinios, gamybinio pajėgumo parama bei rinka ir vystymasis vaidina svarbų vaidmenį agrarinėms ir aplinkos politikos programoms. Veiklą sudaro seminarai, specialistų, pavyzdinių bendrovių apmokymai, institucijų bei projektų parama.

Suburiant visus dalyvius susidarė didžiulis tinklas su daugiau nei 150 veikėjų ekologinio žemės ūkio, gamtos apsaugos, biologinės įvairovės bei ilgalaikio kaimo vietovės vystymosi srityse. Šis tinklas suvienija žmones, kurie aktyviai dalyvauja Avalono projektuose bei specialistus europiniame ir tarptautiniame lygįje. Avalonas remia šį tinklą komunikacijos priemonėmis ir švietimo įrankių vystymu.

Narystė

Norite tapti Avalono tinklo nariu? Užpildykite prašom mūsų svetainėje (www.avalon.nl / Netz) registracijos blanką. Jau esate narys? Tuomet pakvieskite bendradarbius, draugas ar kitus besidominčius tapti tinklo nariais.

EkoConnect yra ne pelno organizacija Vokietijoje, kuri remia informacijos, žinių, patirties mainus ekologinio žemės ūkio srityje. Organizacija tarnauja kaip tinklas žmonėms ir organizacijoms, kurie susiję su ekologiniu sektoriumi Vakarų ir Rytų Europoje, jų susitikimams bei bedrai veiklai.

Pagrindinis siekis yra paremti ilgalaikį ekologinio ūkio vystymąsi Vidurio ir Rytų Europoje, sustiprinti ryšius tarp dalyvių bei skatinti ekologiškų maisto produktų dispoziciją. EkoConnect veikia kaip centrinė informacijos būstinė, skatina susitikimų galimybes, patirties pasikeitimą bei kvalifikacijos kėlimą, remia privačias bei valstybines įstaigas vystant ekologiško ūkio struktūras. EkoConnect remiama specialistų tarybos, kuri jai teikia patarimus tiek turinio atžvilgiu tiek strateginiais klausimais.

Narystė

EkoConnect nariai yra ekspertai ir organizacijos iš visos Europos su ilgamete patirtimi ekologiško ūkio struktūrų realizavime ir ne-ekspertai, kurie domisi ekologinės idėjos mokymu ir parama. Jūs galite padėti mums mūsų darbe, tapdami „remiančiu nariu“ arba „etatiniu nariu“. Prašom užpildyti registracijos blanką mūsų svetainėje (<http://www.ekoconnect.org/membership.html>). Jūs jau esate narys? Tuomet pakvieskite bendradarbius, draugas ar kitus besidominčius tapti EkoConnect nariais.

In Partnership with Avalon under the Network programme 2010 financed by DG Environment Life +